

Analyse commissie Boelhouwer onvolledig !

Wat is de waarde van een advies over het waterschap als slechts de helft van haar taken meegenomen wordt in de analyse, zoals bij het advies van de commissie Boelhouwer? Het rapport wijdt namelijk slechts 1 regel aan de waterzuivering:

“Bij de zuiveringstaak gaat het in feite om de efficiënte bedrijfsvoering van rioolwaterzuiveringen (RWZI) en de commissie meent niet dat de betaling voor die taak invloed moet hebben op de bestuurssamenstelling.”

Vaak was een bestuurslid vanuit de fractie Bedrijven verantwoordelijk voor de zuiveringstaak. Doordat de commissie aangeeft dat aan deze taak weinig bij te sturen is, complimenteert ze daarmee de vertegenwoordigers van bedrijven. De zuiveringstaak maakt echter wel globaal de helft van de begroting van het waterschap uit. Bovendien gaat de commissie voorbij aan het feit dat er bij de RWZI grote nieuwe uitdagingen en mogelijkheden zijn, zoals het verwerken van steeds grotere hoeveelheden regenwater, maar ook het benutten van het effluent. Voorbeelden van het laatste zijn de Energiefabriek of recente ontwikkelingen als de Waterfabriek (<https://www.efgf.nl/producten/water/>). Ook zijn er meer mogelijkheden voor decentrale zuivering (zelfs tot drinkwaterkwaliteit).

Doordat de RWZI integraal onderdeel van het waterschap is, zijn er wettelijke beperkingen door vastlegging van de belastingtarieven en is sturing heel beperkt. Een goede analyse zou laten zien dat verdere verbetering van de bedrijfsvoering of efficiënter omgaan met grondstoffen binnen en buiten de RWZI hierdoor belemmerd wordt.

Het lukt bij de huidige discussie binnen de waterschappen over belastingherziening maar mondjesmaat (of misschien wel helemaal niet) om het principe ‘de kostenveroorzaker betaalt’ erdoor te krijgen. (Nu geldt nog het aloude principe ‘de vervuiler betaalt’. Maar fecaliën worden tegenwoordig omgezet in biogas of struviet en sommige bedrijven leveren waardevolle grondstoffen voor het zuiveringsproces.)

Nu betalen bedrijven die waardevolle stoffen aanleveren voor de zuivering (waardoor het zuiveringsproces dus goedkoper wordt) teveel en bestaat de mogelijkheid dat bedrijven zelf de zuivering van bedrijfswater gaan regelen. Dit leidt uiteindelijk tot hogere zuiveringskosten. Tegelijkertijd betalen gemeenten/inwoners te weinig betalen om de extra kosten te dekken die veroorzaakt worden door de aanvoer van grotere hoeveelheden regenwater. Die leiden namelijk tot meer vaste kosten vanwege grotere investeringen in de RWZI en hogere verwerkingskosten.

Het blijkt heel moeilijk om via landelijk vastgelegde belastingtarieven voor de Zuiveringsheffing dit bijvoorbeeld per gemeente te regelen, terwijl er wel grote verschillen bestaan tussen gemeenten. De ene gemeente besteedt veel meer gemeenschapsgeld aan lokale opvang en verwerking van regenwater dan de andere gemeente. Toch betalen alle inwoners binnen een waterschap hetzelfde Zuiveringstarief.

Als de zuiveringstaak niet meer onder de waterschappen valt, zijn er veel meer mogelijkheden om via tarieven en contracten te sturen.

Een andere kostenfactor is de samenstelling van het rioolwater, zoals de verontreiniging door medicijnresten. Bij de zuivering veroorzaken medicijnresten hoge kosten vanwege de aanleg van een extra trap in het proces. Als die stoffen bij aanvoer gemeten worden zijn gemeenten/overheden mogelijk meer gemotiveerd hier iets aan te doen als ze die extra kosten zelf moeten betalen. Zeker als dat ook per gemeente geregeld kan worden. Uiteraard zijn hier gezien de investeringen meerjarige afspraken voor nodig. Leerzaam is om bijvoorbeeld te kijken hoe afvalverwerkers dit met gemeentes geregeld hebben. Bedrijfsmatig denken is vereist.

De commissie Boelhouwer onderbouwt haar advies dus slechts met een analyse van de helft van de begroting van de waterschappen. Waarom dan niet tegelijk concluderen dat het bestuur van de waterschappen wel gehalveerd kan worden. Uitgaande van de 30 leden die de commissie nu voorstelt zouden pakweg 15 bestuursleden per waterschap dan ook voldoende kunnen zijn.

Dat vermindert de bestuurskosten en brengt meer balans in bestuurlijk opzicht in de verhouding tussen waterschappen en de provincie. In Brabant bijvoorbeeld zijn er drie grote waterschappen. Het aantal bestuursleden zou conform het (mijn inziens dus onvolledige) advies 90 moeten zijn. Het aantal statenleden is 55.

Samenvattend:

1. Neem in de analyse alle taken van het waterschap mee, dus ook de zuiveringstaak.
2. Onderzoek de voordelen van verzelfstandiging van de rioolwaterzuiveringen met als doel een toekomstgerichte, duurzame en efficiënte waterzuivering en tevens kostenbeheersing.
3. Pas de grootte van het waterschapsbestuur aan op basis van de omvang van het (nieuwe) takenpakket.

Nan Zevenhek Waalre, 2 augustus 2020